

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий медичний інститут

Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини

**РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ВНУТРІШНЯ МЕДИЦИНА**

Рівень вищої освіти	Другий рівень
Спеціальність: освітня програма	222 Медицина: Медицина

Затверджено рішенням Ради з якості ННМІ

Голова Ради з якості ННМІ
Петрашенко Вікторія Олександрівна

ДАНІ ПРО ПОГОДЖЕННЯ

Розробник

Дудченко Ірина Олександровна
Чернацька Ольга Миколаївна

Розглянуто і схвалено на засіданні робочої проектної групи (РПГ) освітньої програми Медицина	Керівник РПГ (гарант програми) Приступа Людмила Никодимівна
Розглянуто і схвалено на засіданні Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини	Завідувач кафедри Приступа Людмила Никодимівна

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Внутрішня медицина
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини
Розробник(и)	Чернацька Ольга Миколаївна, Дудченко Ірина Олександрівна
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 5 кред. ЕКТС, 150 год. Для денної форми навчання 112 год. становить контактна робота з викладачем (4 год. лекцій, 108 год. практичних занять), 38 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов`язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Медицина"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", Необхідні знання з: - латинської мови та медичної термінології, - медичної біології, - медичної інформатики, - анатомії людини, - фізіології, - гістології, цитології та ембріології, - біологічної та біоорганічної хімії, - мікробіології, вірусології та імунології, - патоморфології, - патофізіології, - фармакології, - гігієни та екології, - пропедевтики внутрішньої медицини, - сестринської практики.
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Досягнення студентами глибоких знань та професійних вмінь з внутрішньої медицини, а саме захворювань серцево-судинної системи, суглобів, сполучної тканини, нирок на основі знань медичної біології, нормальної анатомії, нормальної фізіології, гістології та ембріології, біохімії, мікробіології та вірусології, патоморфології, патофізіології, фармакології та вмінь

клінічного, лабораторного та інструментального обстеження пацієнта з дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики хвороб системи кровообігу

Тема 1 Артеріальна гіпертензія.

Визначення. Роль порушень центральних та ниркових механізмів регуляції тиску, ендотеліальної функції та інших факторів. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Стратифікація ризику. Ускладнення. Ізольована систолічна артеріальна гіпертензія. Лікування з позицій доказової медицини. Ускладнені та неускладнені гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики. Основні причини, особливості клініки, діагностики ниркових (реноваскулярних, ренопаренхіматозних), ендокринних (синдром Іценко-Кушинга, феохромоцитома, синдром Конна, дифузний токсичний зоб) і гемодинамічних артеріальних гіпертензій. Артеріальна гіпертензія при вагітності, метаболічних порушеннях (метаболічний синдром). Значення лабораторних та інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу. Терапевтичне та хірургічне лікування з позицій доказової медицини. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 2 Атеросклероз

Атеросклероз. Визначення. Роль гіперліпідемій, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерій нижніх кінцівок). Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу з позицій доказової медицини. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 3 Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС).

Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Безболюві форми ІХС (безболюва ішемія міокарду, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз). Особливості клінічних проявів, критерії діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Перкутанні коронарні втручання при ІХС. Терапія нападів стенокардії, гострої лівошлуночкової недостатності з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність при різних формах ІХС. **Атеросклероз.** Визначення. Роль гіперліпідемій, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерій нижніх кінцівок). Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу з позицій доказової медицини. Первинна і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 4 IXС: гострий інфаркт міокарда.

Визначення. Роль атеросклерозу, дестабілізації атеросклеротичної бляшки і функціональних факторів в патогенезі різних форм IXС. Класифікація. Особливості клінічного перебігу і діагностики гострого інфаркту міокарда. Поняття “гострий коронарний синдром”. Класифікація інфаркту міокарда, клінічна картина. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз різних форм гострого коронарного синдрому. Інвазивне лікування інфаркта міокарда. Ускладнення гострого інфаркту міокарда. Лікувальна тактика в різні періоди гострого інфаркту міокарда з позицій доказової медицини. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація. Первина та вторинна профілактика.

Тема 5 Серцева недостатність.

Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (систолічний, діастолічний), стадії та функціонального класу. Діагностика. Лікування з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Ведення хворого в умовах пандемії.

Тема 6 Порушення серцевого ритму та провідності.

Визначення. Етіологія. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь, шлуночкові тахікардія та фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференційна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування з позицій доказової медицини. Роль електроімпульсної терапії. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій зупинці серця. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення та етіологія порушень провідності, класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності з позицій доказової медицини. Невідкладна допомога при нападах Морганьї-Адамса-Стокса. Показання та принципи електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 7 Набуті вади серця.

Визначення. Вади мірального, аортального, трикуспіdalного клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Комбіновані міральні та аортальні вади. Клінічні прояви. Значення неінвазивних та інвазивних методів. Диференційний діагноз. Ускладнення. Показання до хірургічного лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 8 Інфекційний ендокардит. Перикардити.

Визначення. Етіологія, патогенез. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Значення лабораторних методів і ехокардіографічного (ЕхоКГ) дослідження в діагностиці. Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси). Лікування з позицій доказової медицини. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування. Первина і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення. Етіологія та патогенез. Класифікація. Особливості клініки, перебігу і діагностики різних варіантів перикардитів. Методи верифікації діагнозу. Диференційний діагноз при ураженнях міокарду. Тампонада серця. Показання до пункциї перикарду, її діагностичне та лікувальне значення. Диференційована терапія різних форм із урахуванням етіологічних факторів. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 9 Міокардити. Кардіоміопатії.

Визначення кардіоміопатій. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів кардіоміопатій. Клінічні прояви, зміни ЕКГ, ЕхоКГ та інших променевих методів дослідження залежно від етіології і варіantu перебігу. Критерії діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних кардіоміопатій з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення міокардиту, класифікація, клінічні прояви, зміни ЕКГ, ЕхоКГ та інших методів дослідження Особливості лікування в залежності від ступеня важкості та етіологічного чинника. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 10 Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА).

Визначення та класифікація тромбоемболії легеневої артерії (ТЕЛА). Фактори ризику. Патогенез порушень гемодинаміки. Клінічний перебіг різних форм. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних інструментальних методів дослідження. Лікувальна тактика з позицій доказової медицини. Показання до хірургічного лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини

Тема 11 Ревматоїдний артрит.

Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація та номенклатура. Клінічна картина з урахуванням активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Індекс оцінки активності. Значення лабораторних та інструментальних методів для діагностики захворювання, його стадії та активності. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Стратегія лікування з позицій доказової медицини. Базисна терапія. Ведення хворого в умовах пандемії. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 12 Системні захворювання сполучної тканини.

Системний червоний вовчак. Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів та систем, активності хвороби. Значення лабораторних, у тому числі імунологічних, методів дослідження. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування. Пульс-терапія. Профілактика. Прогноз та працездатність. Системна склеродермія та дерматоміозит. Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з позицій доказової медицини. Ведення хворого в умовах пандемії. Прогноз та працездатність.

Тема 13 Системні васкуліти.

Класифікація. ANCA-асоційовані васкуліти. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Підходи до лікування з позицій доказової медицини. Диференційний діагноз. Прогноз та працездатність.

Тема 14 Реактивні артрити.

Реактивні артрити. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Значення лабораторних та інструментальних методів діагностики. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини, показання до антибактеріальної терапії. Прогноз та працездатність.

Тема 15 Анкілозуючий спондиліт.

Анкілозуючий спондиліт. Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 16 Псоріатичний артрит

Псоріатичний артрит. Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 17 Подагра. Остеоартрит.

Визначення подагри. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Особливості суглобового синдрому та ураження внутрішніх органів. Диференційний діагноз. Медикаментозне лікування з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення остеоартриту. Етіологія, патогенез. Класифікація. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи диференційованого лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб сечостатової системи

Тема 18 Гломерулонефрити. Амілоїдоз нирок.

Визначення гломерулонефриту. Етіологія, роль стрептококової інфекції та імунологічних порушень в розвитку хвороби. Патогенез основних клінічних синдромів. Класифікація. Клінічні прояви та діагностика окремих форм. Диференційний діагноз. Ускладнення (еклампсія, гостра ниркова та хронічна ниркова недостатність та ін.). Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Амілоїдоз. Визначення. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 19 Інфекції сечовивідних шляхів. Пієлонефрити. Тубулоінтерстиціальний нефрит.

Визначення. Роль інфекції при запальних захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Первинний та вторинний пієлонефрит. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 20 Гостре пошкодження нирок (ГПН)

Визначення. Етіологічні фактори. Клініка та зміни лабораторних показників. Диференційний діагноз між преренальним та ренальним ГПН. Ускладнення. Етіотропне лікування. Нирково-замісна терапія, терапія ускладнень. Контраст-індукована нефропатія. Профілактика. Прогноз. Визначення, етіологія, патогенез тубулоінтерстиціального нефриту. Клінічні прояви. Критерії діагностики та диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Невідкладна допомога при гострій нирковій недостатності. Профілактика. Прогноз та працездатність. Хронічна ниркова недостатність (ХН). Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування на різних стадіях з позицій доказової медицини. Нирково-замісна терапія. Показання та протипоказання до нирково-замісної терапії, ускладнення. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 21 Хронічна хвороба нирок (ХХН). Хронічна ниркова недостатність.

ХХН. Етіологія, патогенез, стадії, клінічна картина, діагностика, лікування. Хронічна ниркова недостатність (ХН). Визначення. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування на різних стадіях з позицій доказової медицини. Нирково-замісна терапія. Показання та протипоказання до нирково-замісної терапії, ускладнення. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Модуль 4. Військова терапія

Тема 22 Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.

Загальні питання організації терапевтичної допомоги у воєнний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Санітарні втрати терапевтичного профілю. Медичне сортування уражених на етапах надання першої лікарської та спеціалізованої терапевтичної допомоги ураженим при надзвичайних ситуаціях у мирний час.

Тема 23 Радіаційні ураження.

Клінічна характеристика іонізуючих випромінювань. Патогенез променевої хвороби. Клінічна класифікація радіаційних уражень, гострої променевої хвороби. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка, діагностика та лікування променевої травми. Визначення гострої променевої хвороби. Клініка, діагностика форм гострої променевої хвороби. Особливості радіаційних уражень мирного часу.

Тема 24 Гостра променева хвороба. Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби. Клініка, діагностика.

Гостра променева хвороба. Клініка, діагностика. Класифікація кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби. Особливості клінічної картини в різні періоди перебігу захворювання. Диференціально-діагностичні критерії ступенів тяжкості захворювання. Визначення загрожуючих життю станів у кожному періоді захворювання. Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. Обсяг медичної допомоги ураженим іонізуючим випромінюванням на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опроміненні, при комбінованих радіаційних ураженнях, при внутрішньому опроміненні, при поєданому опроміненні, нейтронних ураженнях, при тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби.

Тема 25 Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми гострої променевої хвороби.

Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. Обсяг медичної допомоги ураженим іонізуючим випромінюванням на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опроміненні, при комбінованих радіаційних ураженнях, при внутрішньому опроміненні, при поєданому опроміненні, нейтронних ураженнях, при тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби.

Тема 26 Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика. Лікування.

Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани. Захворювання органів дихання у поранених. Захворювання органів кровообігу у поранених. Захворювання органів травлення у поранених. Захворювання нирок у поранених. Лікування захворювань внутрішніх органів у поранених на етапах медичної евакуації з позицій доказової медицини. Профілактика захворювань внутрішніх органів у поранених. Опікова хвороба, визначення, класифікація. Патогенез основних клінічних проявів та ускладнень під час різних періодів перебігу захворювання. Типові ускладнення перебігу опікової хвороби, діагностика. Етапне лікування хворих з опіковою хворобою.

Тема 27 Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю на етапах медичної евакуації. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.

Загальна характеристика уражень отруйними речовинами, класифікація, діагностика. Етапне лікування уражених отруйними речовинами протягом бойових дій. Організація невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації. Обсяги медичної допомоги з позицій доказової медицини. Особливості ураження отруйними речовинами при аваріях мирного часу на хімічних підприємствах.

Тема 28 Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду). Поняття про перегрівання, переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії термічних факторів. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування з позицій доказової медицини.

Модуль 5. Атестаційні заходи

Тема 29 Захист історії хвороби.

Захист історії хвороби включає питання особливостей збору анамнезу, методики обстеження, обґрутування попереднього діагнозу, складання плану обстежень та інтерпретація результатів лабораторних та інструментальних досліджень; проведення диференційного діагнозу; обґрутування заключного клінічного діагнозу, лікування та заходів щодо вторинної профілактики в кожному конкретному випадку згідно основного захворювання пацієнта.

Тема 30 Виконання практичних навичок і маніпуляцій

Виконання переліку практичних навичок та маніпуляцій

Тема 31 Практично-орієнтований іспит

Проведення іспиту відповідно до регламенту

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Уміти збирати медичну інформацію про пацієнта із захворюваннями серцево-судинної, кістково-м'язової, сечостатової системи та сполучної тканини з урахуванням етичних аспектів.
РН2	Визначати необхідний перелік лабораторних та інструментальних досліджень, оцінювати їх результати для обстеження пацієнта із захворюваннями серцево-судинної, кістково-м'язової, сечостатової системи та сполучної тканини.
РН3	Встановлювати попередній діагноз захворювання.
РН4	Визначати необхідний режим праці та відпочинку, характер харчування при лікуванні та профілактиці захворювань серцево-судинної, кістково-м'язової, сечостатової системи та сполучної тканини.
РН5	Призначати лікування з позицій доказової медицини, проводити профілактику пацієнтам із серцево-судинними, нефрологічними, ревматологічними захворюваннями.

PH6	Діагностувати невідкладні стани, визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу в кардіології (гіпертензивний криз, гострий коронарний синдром, гострий інфаркт міокарда, тромбоемболія легеневої артерії, кардіогенний шок), нефрології (гостре пошкодження нирок, хронічна ниркова недостатність) та ревматології (вовчаковий нефрит)
PH7	Виконувати медичні маніпуляції.
PH8	Розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.
PH9	Уміти проводити санітарно-гігієнічні та профілактичні заходи.
PH10	Проводити експертизу працевдатності пацієнтів з серцево-судинними, нефрологічними, ревматологічними захворюваннями..
PH11	Вести медичну документацію, в тому числі електронні форми.
PH12	Оцінювати вплив навколошнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я пацієнта з серцево-судинними, нефрологічними, ревматологічними захворюваннями.
PH13	Зрозуміло і неоднозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з проблем охорони здоров'я та дотичних питань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.
PH14	Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами
PH15	Встановлювати остаточний клінічний діагноз
PH16	Вмісти аналізувати результати лабораторних та інструментальних методів досліджень.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 222 Медицина:

ПР1	Мати ґрутовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.
ПР4	Виділяти та ідентифіковати провідні клінічні симптоми та синдроми (за списком 1); за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання (за списком 2).
ПР5	Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПР6	Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря- керівника в умовах закладу охорони здоров'я (за списком 2).
ПР7	Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні) (за списком 4), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань (за списком 2)
ПР8	Визначити головний клінічний синдром або чим обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого (за списком 3) шляхом прийняття обґрунтованого рішення та оцінки стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу.
ПР9	Визначати характер та принципи лікування хворих (консервативне, оперативне) із захворюваннями (за списком 2), враховуючи вік пацієнта, в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами та на етапах медичної евакуації, в т.ч. у польових умовах, на підставі попереднього клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами, у разі необхідності розширення стандартної схеми вміти обґрунтувати персоніфіковані рекомендації під контролем лікаря-керівника в умовах лікувальної установи.
ПР10	Визначати необхідний режим праці, відпочинку та харчування на підставі заключного клінічного діагнозу, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм, шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПР14	Визначати тактику та надавати екстрену медичної допомогу при невідкладних станах (за списком 3) в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування.
ПР17	Виконувати медичні маніпуляції (за списком 5) в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм.
ПР18	Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини, тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів.
ПР19	Планувати та втілювати систему протиепідемічних та профілактичних заходів, щодо виникнення та розповсюдження захворювань серед населення.

ПР21	Відшуковувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.
ПР23	Оцінювати вплив навколошнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 222 Медицина:

8. Види навчальних занять

Тема 1. Артеріальна гіпертензія.

Пр1 "Есенціальна артеріальна гіпертензія" (денна)

Визначення. Роль порушень центральних та ниркових механізмів регуляції тиску, ендотеліальної функції та інших факторів. Класифікація. Клінічні прояви та дані додаткових методів дослідження. Ураження органів-мішеней. Диференційний діагноз. Стратифікація ризику. Ускладнення. Ізольована систолічна артеріальна гіпертензія.Лікування з позицій доказової медицини. Класифікація антигіпертензивних препаратів. Ускладнені та неускладнені гіпертензивні кризи, особливості лікувальної тактики з позицій доказової медицини. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Пр2 "Вторинні (симптоматичні) артеріальні гіпертензії" (денна)

Визначення. Основні причини. Особливості клініки, діагностики ниркових (реноваскулярних, ренопаренхіматозних), ендокринних (синдром Кушинга, феохромоцитома, синдром Конна) і гемодинамічних артеріальних гіпертензій. Артеріальна гіпертензія при вагітності, метаболічних порушеннях. Значення лабораторних і інструментальних методів для диференційної діагностики та верифікації діагнозу.Терапевтичне та хірургічне лікування з позицій доказової медицини. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування), відпрацювання навичок фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру для вимірювання артеріального тиску. Застосування інструментальних методів (визначення зросту та маси тіла, робота з електрокардіографом, даними МРТ, КТ головного мозку, грудної клітки) та лабораторних обстежень (використання глюкометра, оцінка електролітних змін, рівнів гормонів) з подальшим обговоренням результатів для стратифікації ризику. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстеження серця, судин у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво), перегляд відео з методики клінічного обстеження серцево-судинної системи, у т. ч. УЗД серця, ангіографії.

Тема 2. Атеросклероз

Пр3 "Атеросклероз." (денна)

Визначення атеросклерозу. Роль гіперліпідемії, дисліпідемії, загального та місцевого запалення, ушкодження судинної стінки і тромбоцитів у розвитку атеросклерозу. Фактори ризику. Особливості клінічних проявів залежно від переважної локалізації (аорта, коронарні, мезентеріальні та ниркові артерії, артерій нижніх кінцівок). Значення лабораторних, променевих та інших інструментальних методів дослідження. Диференційний діагноз. Ускладнення. Загальні принципи лікування. Лікувальна тактика при різних варіантах перебігу з позицій доказової медицини. Первина і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з електрокардіографом, даними ЕКГ та холтер-моніторингу, УЗД серця) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка електролітних змін, ліпідограми) методів обстеження з подальшим обговоренням. Ознайомлення з методикою проведення та трактування даних рентгенологічного та ультразвукового обстеження серця та судин у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом), використання віртуальної симуляції.

Тема 3. Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС).

Пр4 "Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС)." (денна)

Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Безболіві форми ІХС (безболівова ішемія міокарду, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз). Особливості клінічних проявів, критерії діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Перкутанні коронарні втручання при ІХС. Терапія нападів стенокардії, гострої лівошлуночкової недостатності з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність при різних формах ІХС. Принципи лікування ІХС. Перкутанні коронарні втручання при ІХС. Терапія нападів стенокардії, гострої лівошлуночкової недостатності з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність при різних формах ІХС.

Пр5 "Хронічні форми ІХС" (денна)

Особливості клінічного перебігу і діагностики різних варіантів стабільної стенокардії. Безболіві форми ІХС (безболівова ішемія міокарду, післяінфарктний та дифузний кардіосклероз). Особливості клінічних проявів, критерії діагнозу. Диференційована терапія різних форм ІХС. Перкутанні коронарні втручання при ІХС. Терапія нападів стенокардії, гострої лівошлуночкової недостатності з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність при різних формах ІХС. Принципи лікування ІХС. Перкутанні коронарні втручання при ІХС. Терапія нападів стенокардії, гострої лівошлуночкової недостатності з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність при різних формах ІХС.

Тема 4. ІХС: гострий інфаркт міокарда.

Пр6 "ІХС. Гострий коронарний синдром." (денна)

Визначення. Роль атеросклерозу, дестабілізації атеросклеротичної бляшки і функціональних факторів в патогенезі різних форм ІХС. Класифікація ІХС. Поняття "гострий коронарний синдром". Диференційний діагноз різних форм гострого коронарного синдрому. Невідкладна допомога при гострому коронарному синдромі.

Пр7 "Гострий інфаркт міокарда." (денна)

Особливості клінічного перебігу і діагностики гострого інфаркту міокарда. Класифікація інфаркту міокарда, клінічна картина. Зміни на ЕКГ відповідно до кожної стадії інфаркту міокарда. Критерії діагнозу. Ускладнення гострого інфаркту міокарда. Лікувальна тактика в різні періоди гострого інфаркту міокарда з позицій доказової медицини. Інвазивне лікування інфаркта міокарда. Показання до хірургічного лікування. Реабілітація. Первина та вторинна профілактика. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення коронарної ангіографії, електричної кардіоверсії, кардіостимуляції, респіраторної підтримки), інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ та коронарної ангіографії, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка МНС, АЧТЧ, ліпідограми, біомаркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Проведення внутрішньовенних ін`екцій та серцево-легеневої реанімації в симуляційному центрі на фантомах. Ознайомлення з методикою проведення ультразвукового обстеження серця,

Тема 5. Серцева недостатність.

Пр8 "Серцева недостатність." (денна)

Визначення. Основні причини. Патогенез порушень центральної та периферичної гемодинаміки при різних формах (лівих та правих відділів серця). Роль нейрогуморальної активації та ремоделювання серця. Класифікація. Клінічні прояви та їх особливості залежно від варіанту (системічний, діастолічний), стадії та функціонального класу. Діагностика.

Пр9 "Лікування серцевої недостатності." (денна)

Лікування серцевої недостатності залежно від варіанту (зі збереженою, зниженою та мінімально зниженою фракцією викиду лівого шлуночка) з позицій доказової медицини. Покази та протипокази до інвазивного лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення коронарної ангіографії, електричної кардіоверсії, кардіостимулляції, респіраторної підтримки), інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка МНС, АЧТЧ, ліпідограми, біомаркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Проведення внутрішньовенних ін'єкцій. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстеження серця у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 6. Порушення серцевого ритму та провідності.

Лк1 "Порушення серцевого ритму і провідності" (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійної лекції

Пр10 "Шлуночкові аритмії." (денна)

Визначення. Етіологія. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, шлуночкові тахікардія та фібриляція шлуночків). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференційна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування. Роль електроімпульсної терапії. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму та раптовій зупинці серця з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Пр11 "Надшлуночкові аритмії." (денна)

Надшлуночкові аритмії. Визначення. Етіологія. Електрофізіологічні механізми аритмій (екстрасистолія, фібриляція та тріпотіння передсердь). Клініка, ЕКГ-діагностика та диференційна діагностика. Ускладнення. Медикаментозні та немедикаментозні методи лікування з позицій доказової медицини. Роль електроімпульсної терапії. Невідкладна терапія при пароксизмальних порушеннях ритму. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Пр12 "Порушення провідності серця." (денна)

Визначення та етіологія порушень провідності, класифікація. Клініка та ЕКГ-діагностика атріовентрикулярних блокад та блокад ніжок пучка Гіса. Тактика при гострих та хронічних порушеннях провідності. Невідкладна допомога при нападах Морганї-Адамса-Стокса. Показання та принципи електрокардіостимуляції (тимчасової, постійної). Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стаціонарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з електрокардіографом, даними ЕКГ) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка МНС, АЧТЧ, ліпідограми, біомаркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Проведення внутрішньовенних ін`екцій. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних холтер-моніторингу у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом). Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з методики проведення радіочастотної катетерної абляції, електричної кардіоверсії, кардіостимуляції). Обговорення тактики та призначення лікування.

Тема 7. Набуті вади серця.

Пр13 "Набуті вади." (денна)

Визначення. Вади мітрального, аортального, трикуспіdalного клапанів. Етіологія, механізми порушень гемодинаміки. Класифікація. Комбіновані мітральні та аортальні вади. Клінічні прояви. Значення неінвазивних та інвазивних методів. Диференційний діагноз. Ускладнення. до хірургічного лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стаціонарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення електричної кардіоверсії, респіраторної підтримки), інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка МНС, АЧТЧ) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з позицій доказової медицини. Проведення внутрішньовенних ін`екцій. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстеження серця у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 8. Інфекційний ендокардит. Перикардити.

Пр14 "Інфекційний ендокардит. Перикардити." (денна)

Інфекційний ендокардит. Етіологія, патогенез. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Методи дослідження. Перикардити. Визначення. Етіологія, патогенез. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси). Лікування з позицій доказової медицини. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування. Первина і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення УЗД серця). Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних ультразвукового обстеження серця та КТ мозку у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Пр15 "Інфекційний ендокардит. Перикардити." (денна)

Інфекційний ендокардит. Етіологія, патогенез. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Методи дослідження. Перикардити. Визначення. Етіологія, патогенез. Особливості перебігу залежно від збудника. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення (серцева недостатність, емболії, абсцеси). Лікування з позицій доказової медицини. Режими антибактеріальної терапії. Показання до хірургічного лікування. Первина і вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення УЗД серця). Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних ультразвукового обстеження серця та КТ мозку у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 9. Міокардити. Кардіоміопатії.

Пр16 "Міокардити. Кардіоміопатії." (денна)

Міокардити. Етіологія, патогенез, класифікація міокардитів. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Визначення кардіоміопатій. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів кардіоміопатій. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних кардіоміопатій. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення міокардиту, класифікація, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи дослідження. Особливості лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення ехокардіографії), інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних ренгенологічного та ультразвукового обстеження серця у відділеннях лікувального закладу.

Пр17 "Міокардити. Кардіоміопатії." (денна)

Міокардити. Етіологія, патогенез, класифікація міокардитів. Клінічні прояви. Діагностика. Лікування. Визначення кардіоміопатій. Класифікація. Етіологія та патогенез основних видів кардіоміопатій. Клінічні прояви. Значення лабораторних та інструментальних методів дослідження в діагностиці. Критерії діагнозу та диференційний діагноз. Ускладнення. Особливості лікування різних кардіоміопатій. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення міокардиту, класифікація, клінічні прояви, лабораторні та інструментальні методи дослідження. Особливості лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд фільмів з методики проведення ехокардіографії), інструментальних (робота з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, рентгенограмами ОГК) та лабораторних методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних ренгенологічного та ультразвукового обстеження серця у відділеннях лікувального закладу.

Тема 10. Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА).

Пр18 "Легеневе серце та тромбоемболія легеневої артерії" (денна)

Визначення та класифікація ТЕЛА. Фактори ризику. Патогенез порушень гемодинаміки. Клінічний перебіг різних форм. Критерії діагнозу, диференційний діагноз. Діагностичне значення змін даних інструментальних методів дослідження.

Пр19 "Лікування ТЕЛА." (денна)

Лікувальна тактика ТЕЛА з позицій доказової медицини. Показання до хірургічного лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стаціонарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Робота в симуляційному центрі з електрокардіографом, пульсоксиметром, даними ЕКГ, УЗД серця, КТ ОГК. Оцінка лабораторних даних (МНС, АЧТЧ, Д-димеру) з подальшим обговоренням результатів, тактики лікування. Проведення внутрішньовенних ін'єкцій. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних КТ ОГК та ехокардіоскопії у відділеннях лікувального закладу або застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з методики проведення КТ-ангіографії легеневих артерій, респіраторної підтримки).

Тема 11. Ревматоїдний артрит.

Пр20 "Ревматоїдний артрит" (денна)

Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація та номенклатура. Клінічна картина з урахуванням активності патологічного процесу, стадії захворювання, системних проявів. Індекс оцінки активності за шкалою DAS. Значення лабораторних та інструментальних методів для діагностики захворювання, його стадії та активності. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення.

Пр21 "Лікування ревматоїдного артриту" (денна)

Базисна терапія з позицій доказової медицини. Алгоритм лікування. Визначення ефективності базисної терапії. Профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стаціонарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, опитувальників. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення оцінки активності РА), інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів, даними денситометрії) та лабораторних (використання глюкометру, оцінка серологічних маркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з використанням інфузомату. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстеження суглобів у відділеннях лікувального закладу.

Тема 12. Системні захворювання сполучної тканини.

Лк2 "Системні захворювання сполучної тканини" (денна)

Викладання проводиться у вигляді мультимедійної лекції

Пр22 "Системний червоний вовчак" (денна)

Визначення. Етіологічні фактори та патогенез. Класифікація. Клінічні прояви залежно від ураження органів та систем, активності хвороби. Значення лабораторних, у тому числі імунологічних, методів дослідження. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з позицій доказової медицини. Пульс-терапія. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Пр23 "Системна склеродермія." (денна)

Системна склеродермія. Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, опитувальників, капіляроскопа. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення оцінки активності СЧВ), інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка серологічних маркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з використанням інфузомату. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстежень у відділеннях лікувального закладу.

Пр24 "Дерматоміозит" (денна)

Визначення дерматоміозиту. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина залежно від ураження органів та систем. Діагностичні критерії. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи лікування з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, опитувальників, капіляроскопа. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення оцінки активності СЧВ), інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка серологічних маркерів) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з використанням інфузомату. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних рентгенологічного та ультразвукового обстежень у відділеннях лікувального закладу.

Тема 13. Системні васкуліти.

Пр25 "Васкуліти великих судин" (денна)

Васкуліти великих судин та судин середнього калібру. Класифікація васкулітів. Етіологія, патогенез, клініка. Діагностичні критерії гіантоклітинного артеріту, артеріту Такаясу, вузликового поліартеріту. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Лікування з позицій доказової медицини. Диференційний діагноз. Прогноз та працездатність.

Пр26 "Васкуліти судин середнього калібру" (денна)

Васкуліти судин середнього калібру. Класифікація васкулітів. Етіологія, патогенез, клініка. Діагностичні критерії гіантоклітинного артеріту, артеріту Такаясу, вузликового поліартеріту. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Лікування з позицій доказової медицини. Диференційний діагноз. Прогноз та працездатність.

Пр27 "Васкуліти дрібних судин." (денна)

ANCA-асоційовані та імунокомплексні васкуліти. Клініка. Лабораторні та інструментальні методи діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, опитувальників. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення панч-біопсії), інструментальних (робота з рентгенограмами ОГК) та лабораторних (оцінка серологічних маркерів, аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з використанням інфузомату. Ознайомлення з методикою проведення та трактування отриманих даних КТ у відділеннях лікувального закладу.

Тема 14. Реактивні артрити.

Пр28 "Реактивні артрити." (денна)

Визначення реактивних артритів. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви реактивних артритів різної етіології. Значення лабораторних і інструментальних методів діагностики. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини, показання до антибактеріальної терапії. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, оціночних шкал. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування даних рентгенологічного, МРТ та ультразвукового обстежень суглобів у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 15. Анкілозуючий спондиліт.

Пр29 "Анкілозуючий спондиліт." (денна)

Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, оціночних шкал. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування даних рентгенологічного, МРТ та ультразвукового обстежень суглобів у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 16. Псоріатичний артрит

Пр30 "Псоріатичний артрит" (денна)

Псоріатичний артрит. Визначення. Етіологічні фактори, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Значення інструментальних та лабораторних методів. Критерії діагностики. Диференційний діагноз. Лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру, оціночних шкал. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення та трактування даних рентгенологічного, МРТ та ультразвукового обстежень суглобів у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 17. Подагра. Остеоартрит.

Пр31 "Подагра." (денна)

Визначення подагри. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Діагностика. Особливості суглобового синдрому та ураження внутрішніх органів. Диференційний діагноз. Медикаментозне лікування з позицій доказової медицини. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність.

Пр32 "Остеоартрит" (денна)

Визначення остеоартриту. Етіологія, патогенез. Класифікація. Критерії діагнозу. Диференційний діагноз. Ускладнення. Принципи диференційованого лікування з позицій доказової медицини. Профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами суглобів) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення арthroцентезу у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом) або за допомогою віртуальної симуляції.

Тема 18. Гломерулонефрити. Амілоїдоз нирок.

Пр33 "Гломерулонефрити" (денна)

Визначення гломерулонефриту. Етіологія, роль стрептококової інфекції та імунологічних порушень в розвитку хвороби. Патогенез основних клінічних синдромів. Класифікація. Диференційний діагноз. Лікування з урахуванням морфологічного варіанту та клінічного перебігу з позицій доказової медицини. Антибактеріальна терапія гломерулонефритів. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Визначення, етіологія, патогенез нефротичного синдрому. Клінічні прояви. Роль інструментальних та лабораторних методів обстеження. Критерії діагностики та диференційний діагноз. Стандарти лікування. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення біопсії нирок), інструментальних (оцінка результатів біопсії) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування.

Пр34 "Амілоїдоз нирок." (денна)

Визначення. Етологія і патогенез. Класифікація. Клінічна картина. Методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Первина та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (інтерпретація УЗД) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення УЗД нирок у відділеннях лікувального закладу або за допомогою віртуальної симуляції.

Тема 19. Інфекції сечовивідних шляхів. Піелонефрити. Тубулоінтерстиціальний нефрит.

Пр35 "Пієлонефрити." (денна)

Пієлонефрити. Визначення. Роль інфекції при запальніх захворюваннях нирок та сечовивідних шляхів. Первінний та вторинний пієлонефрит. Клінічні прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Первінна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (інтерпретація УЗД) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення УЗД нирок у відділеннях лікувального закладу або за допомогою віртуальної симуляції.

Пр36 "Тубулоінтерстиціальний нефрит" (денна)

Тубулоінтерстиціальний нефрит. Прояви. Інструментальні та лабораторні методи діагностики. Диференційний діагноз. Ускладнення. Лікування з позицій доказової медицини. Первінна та вторинна профілактика. Прогноз та працездатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (інтерпретація УЗД) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення УЗД нирок у відділеннях лікувального закладу або за допомогою віртуальної симуляції.

Тема 20. Гостре пошкодження нирок (ГПН)

Пр37 "Гостре пошкодження нирок (ГПН)" (денна)

Визначення. Етіологічні фактори. Клініка та зміни лабораторних показників. Диференційний діагноз між преренальним та ренальним ГПН. Ускладнення. Етіотропне лікування. Нирково-замісна терапія, терапія ускладнень. Контраст-індукована нефропатія. Профілактика. Прогноз. Невідкладна допомога при гострому пошкодженні нирок. Профілактика. Прогноз та працездатність.

Тема 21. Хронічна хвороба нирок (ХХН). Хронічна ниркова недостатність.

Пр38 "Хронічна хвороба нирок (ХХН)" (денна)

Визначення ХХН. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клінічні прояви стадій ХХН та діагностика. Лікування ХХН.

Пр39 "Хронічна ниркова недостатність" (денна)

Визначення хронічної ниркової недостатності. Етіологічні фактори. Патогенез уражень органів та систем, їх клінічні прояви. Класифікація. Клініка та зміни лабораторних показників. Диференційний діагноз. Ускладнення. Ренопротекція з позицій доказової медицини. Нирково-замісна терапія. Показання та протипоказання до нирково-замісної терапії, ускладнення. Первинна та вторинна профілактика. Прогноз та працевдатність. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження амбулаторного/стационарного хворого або застосування рольових ігор (за умов карантину в лікарні) з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення перитонеального діалізу), інструментальних та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення перитонеального діалізу у нефрологічному відділенні лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 22. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.**Пр40 "Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу" (денна)**

Загальні питання організації терапевтичної допомоги у воєнний час. Характеристика сучасної бойової терапевтичної патології. Санітарні втрати терапевтичного профілю. Медичне сортування уражених на етапах надання першої лікарської та спеціалізованої терапевтичної допомоги ураженим при надзвичайних ситуаціях у мирний час. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (обговорення ситуаційних завдань з організації терапевтичної допомоги), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами та КТ ОГК, ЕКГ) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування. Ознайомлення з методикою проведення КТ, ЕКГ у відділеннях лікувального закладу (згідно угоди про співробітництво між лікувальним закладом та університетом).

Тема 23. Радіаційні ураження.

Пр41 "Радіаційні ураження." (денна)

Клінічна класифікація радіаційних уражень. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка, діагностика та лікування променевої травми. Визначення гострої променевої хвороби. Патогенез, класифікація променевої хвороби. Клініка, діагностика форм гострої променевої хвороби. Особливості радіаційних уражень мирного часу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами та КТ ОГК, ЕКГ) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та невідкладної допомоги пацієнтам з радіаційними ураженнями.

Пр42 "Радіаційні ураження" (денна)

Клінічна класифікація радіаційних уражень. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації. Основні ланки біологічної дії іонізуючих випромінювань та патогенезу основних клінічних форм радіаційних уражень. Клініка, діагностика та лікування променевої травми. Визначення гострої променевої хвороби. Патогенез, класифікація променевої хвороби. Клініка, діагностика форм гострої променевої хвороби. Особливості радіаційних уражень мирного часу. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами та КТ ОГК, ЕКГ) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та невідкладної допомоги пацієнтам з радіаційними ураженнями.

Тема 24. Гостра променева хвороба. Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби. Клініка, діагностика.

Пр43 "Гостра променева хвороба." (денна)

Клініка, діагностика. Особливості клінічної картини в різні періоди перебігу захворювання. Диференціально-діагностичні критерії ступенів тяжкості гострої променевої хвороби.

Пр44 "Гостра променева хвороба. Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби." (денна)

Клініка, діагностика, класифікація кістково-мозкової форми гострої променевої хвороби. Особливості клінічної картини в різні періоди перебігу захворювання. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення пункції кісткового мозку) та лабораторних (оцінка аналізу крові, мієлограм) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з позицій доказової медицини. Диференціально-діагностичні критерії ступенів тяжкості гострої променевої хвороби. Визначення загрожуючих життю станів у кожному періоді захворювання.

Тема 25. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми гострої променевої хвороби.

Пр45 "Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми ГПХ" (денна)

Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. Обсяг медичної допомоги ураженим іонізуючим випромінюванням на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опромінюванні, при комбінованих радіаційних ураженнях, при внутрішньому опроміненні, при поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях, при тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення пункції кісткового мозку) та лабораторних (оцінка аналізу крові, мієлограм) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з позицій доказової медицини.

Пр46 "Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми гострої променевої хвороби." (денна)

Принципи патогенетичного лікування гострої променевої хвороби з урахуванням провідних проявів захворювання. Обсяг медичної допомоги ураженим іонізуючим випромінюванням на етапах медичної евакуації. Види атипових форм гострої променевої хвороби. Особливості клініки гострої променевої хвороби при зовнішньому нерівномірному опромінюванні, при комбінованих радіаційних ураженнях, при внутрішньому опроміненні, при поєднаному опроміненні, нейтронних ураженнях, при тривалому опроміненні невеликими дозами. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації при атипових формах гострої променевої хвороби. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру. Застосування віртуальної симуляції (перегляд відео з проведення пункції кісткового мозку) та лабораторних (оцінка аналізу крові, мієлограм) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування з позицій доказової медицини.

Тема 26. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика. Лікування.

Пр47 "Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика. Лікування. хвороба." (денна)

Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани, класифікація опікової хвороби. Патогенез основних клінічних проявів та ускладнень під час різних періодів перебігу захворювання. Типові ускладнення перебігу опікової хвороби, діагностика. Етапне лікування хворих. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру, пульсоксиметру. Робота в симуляційному класі з фантомом та реанімаційним торсом для відпрацювання медичної допомоги при проведенні другого етапу медичного сортування (потрійний прийом Сафара; ручне очищення порожнини рота та гортані; очищення ротоглотки за допомогою аспіратора; введення повітроводу; здійснення штучного дихання, у тому числі з використанням мішка типу «АМБУ»; інгаляція кисню; непрямий масаж серця; дефібриляція; зупинка зовнішньої кровотечі (венозної, артеріальної); накладення шийного комірця; мобілізація переломів за допомогою шин; фіксація постраждалого на транспортній дошці; накладання бинтових пов'язок). Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами, КТ ОГК, ЕКГ) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування.

Пр48 "Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика. Лікування." (денна)

Класифікація патологічних змін внутрішніх органів у поранених. Загальні синдроми вогнепальної рани, класифікація опікової хвороби. Патогенез основних клінічних проявів та ускладнень під час різних періодів перебігу захворювання. Типові ускладнення перебігу опікової хвороби, діагностика. Етапне лікування хворих. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань), відпрацювання навичок збору скарг, анамнезу, фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру, пульсоксиметру. Робота в симуляційному класі з фантомом та реанімаційним торсом для відпрацювання медичної допомоги при проведенні другого етапу медичного сортування (потрійний прийом Сафара; ручне очищення порожнини рота та гортані; очищення ротоглотки за допомогою аспіратора; введення повітроводу; здійснення штучного дихання, у тому числі з використанням мішка типу «АМБУ»; інгаляція кисню; непрямий масаж серця; дефібриляція; зупинка зовнішньої кровотечі (венозної, артеріальної); накладення шийного комірця; мобілізація переломів за допомогою шин; фіксація постраждалого на транспортній дошці; накладання бинтових пов'язок). Застосування інструментальних (робота з рентгенограмами, КТ ОГК, ЕКГ) та лабораторних (оцінка аналізу крові, сечі тест-смужками) методів обстеження з подальшим обговоренням результатів. Обговорення тактики та призначення лікування.

Тема 27. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю на етапах медичної евакуації. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.

Пр49 "Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю на етапах медичної евакуації. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час." (денна)

Загальна характеристика уражень отруйними речовинами, класифікація, діагностика. Етапне лікування уражених отруйними речовинами протягом бойових дій. Організація невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації. лікування уражених отруйними речовинами протягом бойових дій. Організація невідкладної терапевтичної допомоги при гострих отруєннях на етапах медичної евакуації. Особливості ураження отруйними речовинами при аваріях мирного часу. Обсяги медичної допомоги. Вивчення даної теми передбачає теоретичну роботу в навчальній кімнаті (тестування, обговорення ситуаційних завдань з організації терапевтичної допомоги), відпрацювання навичок фізикального обстеження хворого із застосуванням рольових ігор з використанням фонендоскопу, тонометру, пульсоксиметру. Робота в симуляційному класі з фантомом та реанімаційним торсом для відпрацювання медичної допомоги при проведенні другого етапу медичного сортування (потрійний прийом Сафара; ручне очищення порожнини рота та гортані; очищення ротоглотки за допомогою аспіратора; введення повітроводу; ендотрахеальна інтубація; крікотомія (конікотомія); пункция крікотиреоїдної зв'язки; трахеостомія; здійснення штучного дихання, у тому числі з використанням мішка типу «АМБУ»; інгаляція кисню; непрямий масаж серця; дефібриляція). Обговорення тактики та призначення лікування з позицій доказової медицини.

Тема 28. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду).

Пр50 "Захворювання, викликані дією на організм тепла та холоду" (денна)

Поняття про перегрівання. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії тепла. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування з позицій доказової медицини. Поняття про переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії холоду. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування з позицій доказової медицини.

Пр51 "Захворювання, викликані дією на організм тепла та холоду" (денна)

Поняття про перегрівання. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії тепла. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування з позицій доказової медицини. Поняття про переохолодження. Ускладнення з боку внутрішніх органів при дії холоду. Особливості клініки, діагностика. Профілактика та етапне лікування з позицій доказової медицини.

Тема 29. Захист історії хвороби.

Пр52 "Захист історії хвороби" (денна)

Захист історії хвороби базується на курації хвогоного з оформленням даних обстеження, обґрунтуванням попереднього діагнозу, складання плану обстежень, інтерпретації результатів лабораторних та інструментальних досліджень, проведенні диференційного діагнозу, обґрунтуванні заключного діагнозу, лікуванні та рекомендаціях щодо вторинної профілактики в кожному конкретному випадку згідно діагностованого захворювання у пацієнта.

Тема 30. Виконання практичних навичок і маніпуляцій

Пр53 "Виконання практичних навичок і маніпуляцій" (денна)

Виконання практичних навичок і маніпуляцій

Пр54 "Виконання практичних навичок і маніпуляцій" (денна)

Виконання практичних навичок і маніпуляцій

Тема 31. Практично-орієнтований іспит

А55 "Іспит" (денна)

Проведення іспиту відповідно до регламенту

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

MH1	Лекційне навчання
MH2	Кейс-орієнтоване навчання
MH3	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
MH4	Навчання на основі досліджень (RBL)
MH5	Практикоорієнтоване навчання

MН6	Самостійне навчання
MН7	Електронне навчання

Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання, які сприяють розвитку фахових здібностей, спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів, стимулюють до наукової діяльності.

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. Здатність приймати обґрунтовані рішення. Здатність працювати в команді. Здатність до міжособистісної взаємодії. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків. Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Практична робота з пацієнтом у профільних відділеннях лікарні.
НД2	Інтерпретація результатів лабораторних (клінічний аналіз крові, сечі, біохімічний аналіз крові, імунологічні дослідження, тощо) та інструментальних (ЕКГ, ЕхоКГ, коронарографії, ЕФГДС, УЗД, КТ, рентгенографія, спірографія, тощо) методів обстеження.
НД3	Електронне навчання у системах (Google Meet, на платформі MIX)
НД4	Написання і захист історії хвороби
НД5	Розбір клінічних кейсів.
НД6	Підготовка до іспиту
НД7	Підготовка та презентація доповіді
НД8	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД9	Виконання групового практичного завдання
НД10	Індивідуальний дослідницький проект (студентська наукова робота, стаття, тези, доповідь)
НД11	Відпрацювання практичних навичок в симуляційному центрі
НД12	Підготовка до практичних занять

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибалльна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$

Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МФО1 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання
МФО2 Консультування викладача під час написання історії хвороби	Написання історії хвороби передбачає демонстрацію, вміння працювати з хворим, закріплення практичних навичок фізикального обстеження пацієнта, оцінювання та аналізу медичної документації, встановлення клінічного діагнозу з елементами диференційної діагностики, призначення лікування. Передбачений захист історії хвороби, коли студент має надати відповіді на питання щодо хвого, курацію якого він проводив, причин та провокуючих факторів захворювання, сучасних методів діагностики та лікування.	Написання протягом циклу, захист - відповідно до календарно-тематичного плану	Консультування викладача під час написання історії хвороби з усними коментарями. Здобувач отримує оцінку за написання історії хвороби (8 балів максимум) та захист (4,8 балів максимум)
МФО3 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Консультування студентів в роботі з і стандартизованим пацієнтом, пряме та непряме спостереження спостереження за роботою здобувачів "біля ліжка" хвого із подальшим визначення рівня практичної підготовки
МФО4 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки	Оцінка набутих теоретичних знат із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знат

МФО5 Перевірка результатів розв'язання ситуаційних завдань (клінічних кейсів)	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформувати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці
МФО6 Тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню теми.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Мінімальний відсоток успішного складання тестів - 60% правильних відповідей.
МФО7 Консультування викладача під час підготовування індивідуального дослідницького проекту (виступ на конференції, конкурсі наукових робіт)	Важливим фактором формування професійних якостей майбутніх спеціалістів є науково-дослідна робота студентів. Залучення останніх до дослідницької діяльності сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, працелюбства, працевздатності, ініціативності тощо	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Усні коментарі викладача. Студенту надаються додаткові заохочувальні бали (від 5 до 10), залежно від виду дослідницького проекту
МФО8 Дискусії у фокус-групах	Метод дозволяє залучити всіх учасників до процесу обговорення та обґрунтування власної думки шляхом багатосторонньої комунікації, розвинуті вміння вести професійну дискусію, виховати повагу до колег та здатність до генерації альтернативних ідей і пропозицій.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здатності студента до роботи в команді, вміння обґрунтовувати свої рішення, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці
МФО9 Перевірка виконання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на різноманітних манекенах і симулаторах.	Протягом усього періоду навчання. На останньому занятті студент має успішно виконати практичні навики	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих практичних навичок
МФО10 Консультування викладача під час підготовки презентації та виступу з доповіддю	Важливим фактором формування професійних якостей майбутніх спеціалістів є здатність до чіткого формулювання та висловлювання своєї думки, використання сучасних методик ораторського мистецтва. Залучення здобувачів до підготовки власних доповідей сприяє формуванню вищезазначених навичок.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до підготовки доповіді та плану виступу.
МФО11 Тести (автоматизовані тести) для самоконтролю	Тестування дозволяє здобувачу перевірити власні результати навчання по завершенню дисципліни та готовність до здачі КРОКу-2.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Мінімальний відсоток успішного складання - 60 % правильних відповідей.

МФО12 Аналіз розуміння показників лабораторних та інструментальних методів обстеження	Ключовим фактором у проведенні диференціальної діагностики є комплексна оцінка стану пацієнта з врахуванням результатів лабораторних та інструментальних обстежень.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Надання викладачем коментарів щодо правильності інтерпритації результатів обстежень здобувачем та подальша дискусія розбіжностей.
--	---	---	---

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: екзамен	Складання практично-орієнтованого іспиту. До складання іспиту допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування, захистили історію хвороби.	Відповідно до розкладу	здобувач може отримати 80 балів за іспит. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент -48 балів
МСО2 Оцінювання написання та захисту історії хвороби	Написання історії хвороби передбачає продемонстрацію вміння працювати з хворим, закріплення практичних навичок фізикального обстеження пацієнта, оцінювання та аналізу медичної документації, встановлення клінічного діагнозу з елементами диференційної діагностики, призначення лікування. Передбачений захист історії хвороби, коли студент має надати відповіді на питання щодо хворого, курацію якого він проводив, причин та провокуючих факторів захворювання, сучасних методів діагностики та лікування	Відповідно до календарно-тематичного плану	Студент може отримати максимально 10 балів. 5 бали нараховується за написання, 5 балів за захист. Мінімальна кількість балів для успішного захисту - 6 балів
МСО3 Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з різноманітних невідкладних станів	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття

МСО4 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	Включає в себе усне опитування, інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів дослідження, вирішення клінічних індивідуальних та групових кейсів, поточне тестування, можливість презентувати результати власних досліджень на конференціях, конкурсах	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття
---	---	---	---

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		200 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен		80	
Відповідь на теоретичні запитання (4x15)	60	Hi	
Виконання практичного завдання	20	Hi	
МСО2. Оцінювання написання та захисту історії хвороби	10		
Написання та захист історії хвороби	10	Hi	
МСО3. Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій	55		
	55	Hi	
МСО4. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки	55		
	55	Hi	

За кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оценка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці вираховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом навчального року – $110 * \text{середнє арифметичне}/5$. За написання історії хвороби та її захист присвоюються такі бали: «5» – 5 балів, «4» – 4 бали, «3» – 3 бали, «2» – 0 балів. Загалом за написання і захист історії хвороби максимально можна отримати 10 балів, мінімально – 6. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента – 120, мінімальна – 72 (за умови виконання вимог навчальної програми). Іспит складається з 5 завдань (4 теоретичних питання та 1 практична задача). За кожне теоретичне питання присвоюється такі бали: «5» – 15 балів, «4» – 12 балів, «3» – 9 балів, «2» – 0 балів. Практична задача оцінюється у 12, 16 або 20 балів, що відповідає традиційній 4-бальній системі «3», «4» або «5». Після сумації балів за 5 завдань іспит зараховується, якщо студент набрав не менше 48 балів із 80 можливих. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни: за призове місце у II турі студентської олімпіади з дисципліни або у конкурсі студентських наукових робіт – 12 балів, за участь у студентському науковому форумі у вигляді усної доповіді – 5

балів, за участь у науковому форумі у вигляді стенової доповіді – 4 бали, у вигляді публікації тез – 3 бали, при підборі відео матеріалу з дисципліни – 2 бали. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за поточну навчальну діяльність (не менше 72), бали за індивідуальну самостійну роботу студента (не більше 12) та балів за іспит (не менше 48). Загальний бал з дисципліни не може бути більше ніж 200. Перезарахування результатів, отриманих у неформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач вищої освіти досяг результатів навчання, передбачених освітньо-професійною програмою.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН2	Бібліотечні фонди, архів рентгенограм, спіrogram, електрокардіограм, коронарограм, комп'ютерних томограм, результатів лабораторних методів обстеження
ЗН3	Медичні споруди/приміщення та обладнання (КНП СОР "Сумська обласна клінічна лікарня", "Сумський обласний кардіологічний диспансер")
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи
ЗН5	Медичне обладнання (спірометр, піکфлюуметр, електрокардіограф, ростомір, ваги, фіброгастроскоп, тонометр, фонендоскоп, капіляроскоп, глюкометр, інфузомат, тощо)
ЗН6	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування, віртуальних лабораторій, віртуальних пацієнтів, для створення комп'ютерної графіки, тощо)
ЗН7	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проекційна апаратура (відеокамери, проектори, екрани, смартдошки тощо)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Внутрішня медицина. Розділ "Кардіологія" [Текст] : навч. посіб. / Л. Н. Приступа, В. Г. Псаєрова, Н. М. Кириченко та ін. ; за заг. ред. Л. Н. Приступи. — Суми : СумДУ, 2021. — 281 с.
2	Медицина за Девідсоном. Принципи і практика [Текст] : посібник: у 3-х т. Т.3 / С. Ралston, Я. Пенман, М. Стрекен, Р. Гобсон; наук. ред. пер.: І. Скрипник, О. Курята, Л. Соколова та ін. — пер. 23-го англ. вид. — Київ : Медицина, 2021. — 642 с.
3	Медицина за Девідсоном. Принципи і практика [Текст] : посібник: у 3-х т. Т.2 / С. Ралston, Я. Пенман, М. Стрекен, Р. Гобсон; наук. ред. пер.: К. Юрко, В. Москалюк, Л. Мороз та ін. — пер. 23-го англ. вид. — Київ : Медицина, 2021. — 778 с.
4	Pogorielova, O. S. Acute coronary syndrome [Текст] : study guide / O. S. Pogorielova. — Sumy : Sumy State University, 2021. — 73 p.

5	Внутрішні хвороби: у 2 частинах. Частина 2. Розділи 9-24: підручник /Л.В. Глушко, С.В. Федоров, І.М. Скрипник та ін. – 2019р. вид-во «Медицина» - 584с.
Допоміжна література	
6	Хемптон, Дж. 150 випадків ЕКГ [Текст] = 150 ECG Cases / Дж. Хемптон, Д. Едлем, Дж. Хемптон. — перекл. 5-го англ. вид. — Київ : Медицина, 2020. — 344 с.
7	Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб [Текст] : навч. посіб.: у 2-х ч. Ч.1 : Кардіологія, ендокринологія та ревматологія / Л. Н. Приступа, В. Г. Псарьова, В. В. Лаба та ін. ; за заг. ред. Л.Н. Приступи. — Суми : СумДУ, 2017. — 217 с.
8	Воєнно-польова терапія [Текст] : підручник / Г. В. Осьодло, А. В. Верба, М. М. Козачок та ін. ; за ред.: Г.В. Осьодло, А.В. Верби. — К. : СПД Чалчинська Н.В., 2017. — 620 с.
9	Невідкладні стани в клініці внутрішніх хвороб [Текст] : навч. посіб.: у 2-х ч. Ч.2 : Пульмонологія, нефрологія, алергологія, гематологія та гастроентерологія / Л. Н. Приступа, В. Г. Псарьова, В. В. Лаба та ін. ; за заг. ред. Л.Н. Приступи. — Суми : СумДУ, 2017. — 219 с.
10	Основи ЕКГ [Текст] / Джон Хемптон. — пер. 9-го англ. вид.; двомовне вид.: укр., англ. — Київ : Медицина, 2020. — 234 с.
11	Ревматологія [Текст] : навч. посіб. / В. Г. Псарьова, Н. М. Кириченко, О. С. Погорєлова та ін. ; за заг. ред. Л.Н. Приступи, Г.А. Фадєєвої. — Суми : СумДУ, 2019. — 235 с.
12	Глушко, Л. В. Внутрішні хвороби [Текст] : підручник: у 2-х ч. Ч.1 : Розділи 1-8 / Л. В. Глушко, С. В. Федоров, І. М. Скрипник та ін. ; ред. Л. В. Глушко. — К. : Медицина, 2019. — 680 с.
13	Свінціцький, А. С. Методи діагностики в клініці внутрішньої медицини [Текст] : навч. посіб. / А. С. Свінціцький. — К. : Медицина, 2019. — 1008 с.
14	Family Medicine [Текст] : textbook: in 3 b. B.2 : Symptoms and syndromes in clinical course of internal diseases / L. S. Babinets, O. M. Barna, S. V. Biletskyi etc. ; ed.: O.M. Hyrina, L.M. Pasiyeshvili. — К. : Medicine Publishing, 2018. — 376 р. + Гриф МОН; Гриф МОЗ.
15	Передерій, В.Г. Основи внутрішньої медицини [Текст] : підручник. Т.2 : Захворювання системи кровообігу. Ревматичні хвороби. Захворювання нирок. Загальні питання внутрішньої медицини / В. Г. Передерій, С. М. Ткач. — Вінниця : Нова Книга, 2018. — 784 с. + Гриф МОЗ.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
16	https://www.mdcalc.com/
17	https://strazhesko.org.ua/metodichni-rekomendatsiyi/
18	https://doi.org/10.31450/ukrjnd.2(74).2022.11

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

денна форма навчання

Модуль 1. Основи діагностики, лікування та профілактики хвороб системи кровообігу

1	Артеріальна гіпертензія.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
2	Атеросклероз	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Хронічні форми ішемічної хвороби серця (ІХС).	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
4	ІХС: гострий інфаркт міокарда.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
5	Серцева недостатність.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
6	Порушення серцевого ритму та провідності.	10	8	2	6	0	2	0.5	1.5	0	0	0
7	Набуті вади серця.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
8	Інфекційний ендокардит. Перикардити.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
9	Міокардити. Кардіоміопатії.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
10	Тромбоемболія легеневої артерії (ТЕЛА).	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0

Модуль 2. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб кістково-м'язової системи та сполучної тканини

1	Ревматоїдний артрит.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
2	Системні захворювання сполучної тканини.	10	8	2	6	0	2	0.5	1.5	0	0	0
3	Системні васкуліти.	7.5	6	0	6	0	1.5	0	1.5	0	0	0
4	Реактивні артрити.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
5	Анкілозуючий спондиліт.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
6	Псоріатичний артрит	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Подагра. Остеоартрит.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0

Модуль 3. Основи діагностики, лікування та профілактики основних хвороб сечостатевої системи

1	Гломерулонефрити. Амілоїдоз нирок.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
2	Інфекції сечовивідних шляхів. Піелонефрити. Тубулоінтерстиціальний нефрит.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
3	Гостре пошкодження нирок (ГПН)	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Хронічна хвороба нирок (ХХН). Хронічна ниркова недостатність.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0

Модуль 4. Військова терапія

1	Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Радіаційні ураження.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
3	Гостра променева хвороба. Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби. Клініка, діагностика.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
4	Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові форми гострої променевої хвороби.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
5	Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічні травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика. Лікування.	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0
6	Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при станах, що загрожують життю на етапах медичної евакуації. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
7	Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду).	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0

Модуль 5. Атестаційні заходи

1	Захист історії хвороби.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Виконання практичних навичок і маніпуляцій	5	4	0	4	0	1	0	1	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
3	Практично-орієнтований іспит	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Контрольні заходи												
1	екзамен	30	0	0	0	0	30	0	0	0	30	0
Індивідуальні завдання												
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>				150	112	4	108	0	38	1	27	0

РЕГЛАМЕНТ ДИСЦИПЛІНИ «Внутрішня медицина»

Ступінь вищої освіти Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Спеціальність та освітня програма 222 Медицина: Медицина
Форма здобуття освіти денна
Мова викладання українська

Викладач(i)	Чернацька Ольга Миколаївна, Дудченко Ірина Олександровна
Контактна інформація викладача	Приступа Людмила Никодимівна, д.мед.н., професор кафедри внутрішньої медицини з центром респіраторної медицини, e-mail: l.pristupa@med.sumdu.edu.ua Чернацька Ольга Миколаївна, к. мед.н., асистент кафедри внутрішньої медицини післядипломної освіти
Час та місце проведення консультацій	КНП СОР "Сумська обласна клінічна лікарня", вул. Ковпака, 18, м. Суми щочетверга 15.00-17.00
Посилання на освітні платформи для онлайн занять	https://elearning.sumdu.edu.ua/works/3192/nodes/586692
Посилання на робочу програму в каталозі курсів	https://pg.cabinet.sumdu.edu.ua/report/course/3f816fc6ecd2fb85d380909e9c055a55096153
Засоби зворотного зв'язку	Mix.sumdu.edu.ua, електронна скринька, viber

ПОЛІТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо академічної добросердечності

Усі роботи, визначені робочою програмою, повинні бути виконані здобувачем самостійно. Під час всіх видів контрольних заходів списування заборонене. Роботи здобувача вищої освіти не повинні містити плагіату, фактів фабрикації та фальсифікації, списування. Усі письмові роботи проходять перевірку унікальності з наступним аналізом викладачем результатів перевірки з метою визначення коректності посилань на текстові та ілюстративні запозичення.

Під час вивчення дисципліни неприпустимими також є інші прояви академічної недобросердечності, перелік яких визначено Кодексом академічної добросердечності університету.

У разі виявлення фактів порушення академічної добросердечності здобувачем вищої освіти під час вивчення навчальної дисципліни викладач має право вчинити одну з наступних дій:

- знизити на величину до 40% включно кількість балів, отриманих при виконанні завдання на практичному занятті;
- надати рекомендації щодо доопрацювання обов'язкового домашнього завдання зі зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину 25% включно;
- не зараховувати обов'язкове домашнє завдання без надання права його перероблення;
- призначити перескладання письмового модульного або підсумкового контролю із зниженням підсумкової кількості отриманих балів на величину до 15% включно;
- відмовити в перескладанні письмового модульного або підсумкового контролю.

Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту

Політика використання інструментів штучного інтелекту оголошується викладачем на початку курсу.

Несанкціоноване використання інструментів штучного інтелекту є порушенням академічної доброчесності.

Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу

При використанні матеріалів із джерел відкритого доступу для підготовки робіт, визначених робочою програмою навчальної дисципліни, здобувачі освіти обов'язково мають дотримуватися умов ліцензій Creative Commons на використання об'єктів авторського права.

Політика щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних обставин (наприклад, хвороба, участь у програмах академічної мобільності) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

У випадку незадовільного результату студент має право двічі перескласти семестровий екзамен – перший раз екзаменатору, призначенному завідувачем кафедри, другий – комісії, яка створюється деканатом. Перескладання екзамену здійснюється за окремим графіком, який затверджується деканатом. Студенти, які не з'явилися на екзамен без поважної причини, вважаються такими, що отримали незадовільну оцінку. Відмова студента виконувати екзаменаційне завдання атестується як незадовільна відповідь. Студент має право одержати пояснення щодо отриманої оцінки.

Якщо за результатами всіх контрольних заходів отримана сукупність балів відповідає позитивній оцінці (обов'язково є умова виконання усіх вимог, визначених РП НД та регламентом), вона є підсумковою, перескладання позитивної оцінки з метою підвищення не здійснюється.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету, з урахуванням установлених строків, форм контролю та процедур повторного складання контрольних заходів.

Політика щодо оскарження результатів оцінювання

Оскарження та розгляд звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання здійснюється відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу Сумського державного університету.

Критерії оцінювання

Перший семестр вивчення

МСОЗ. Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій, 55 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 47-55 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 39-46 балів
3 (задовільно) <i>Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 33-38 балів
2 (незадовільно) <i>Робота не виконана/виконання не задовільняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-32 балів
МСО1. Підсумковий контроль: екзамен, 80 балів	
5 (відмінно) <i>Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 68-80 балів
4 (добре) <i>Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 56-67 балів

<i>3 (задовільно) Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 48-55 балів
<i>2 (незадовільно) Робота не виконана/виконання не задовільняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-47 балів
МСО2. Оцінювання написання та захисту історії хвороби, 10 балів	
<i>5 (відмінно) Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 9-10 балів
<i>4 (добре) Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 7-8 балів
<i>3 (задовільно) Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 6 балів
<i>2 (незадовільно) Робота не виконана/виконання не задовільняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-5 балів
МСО4. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки, 55 балів	
<i>5 (відмінно) Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок</i>	$170 \leq RD \leq 200$ 47-55 балів
<i>4 (добре) Вище середнього рівня з кількома помилками</i>	$140 \leq RD < 169$ 39-46 балів
<i>3 (задовільно) Непогано, але зі значною кількістю недоліків</i>	$120 \leq RD < 139$ 33-38 балів
<i>2 (незадовільно) Робота не виконана/виконання не задовільняє мінімальним критеріям</i>	$0 \leq RD < 119$ 0-32 балів